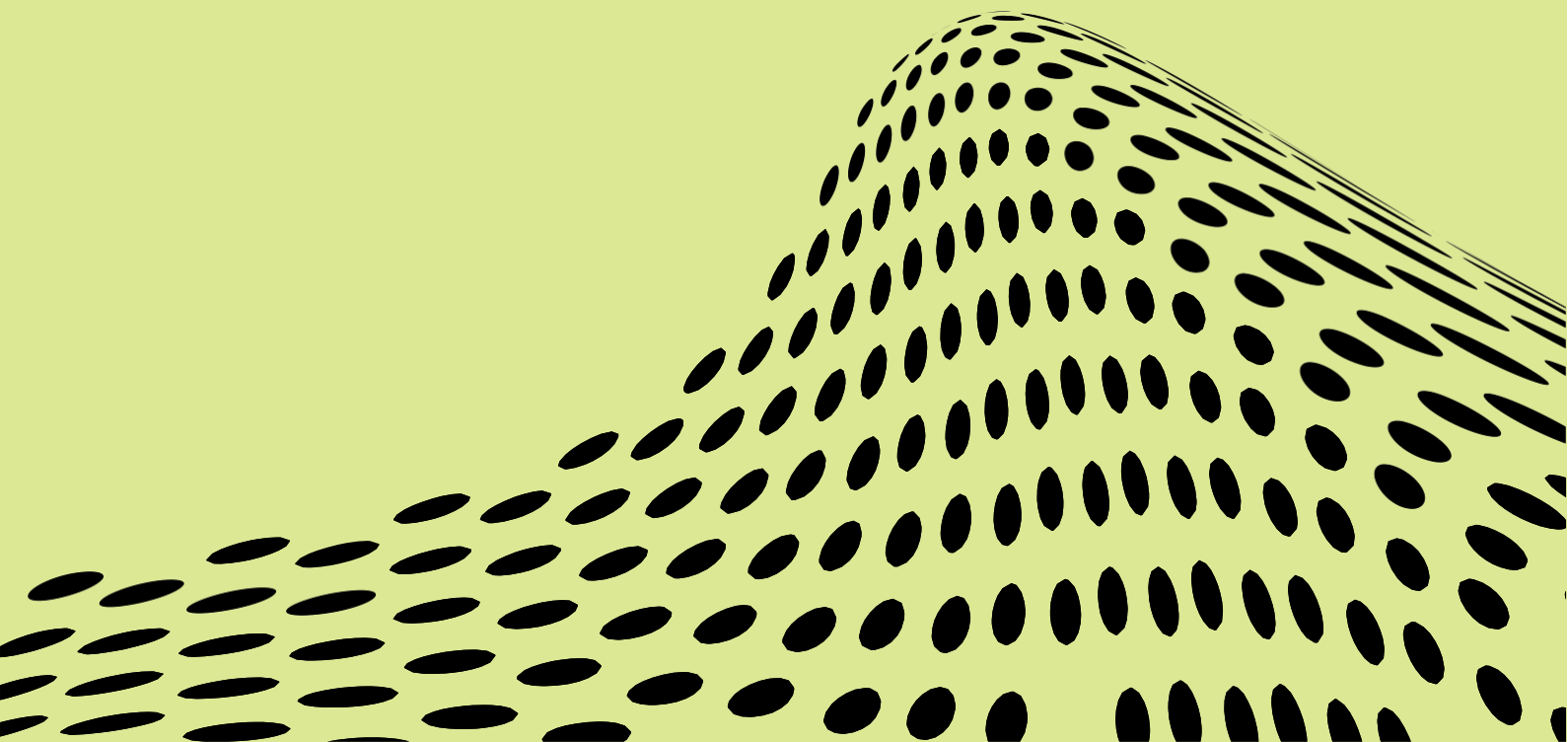


Handlingsplan mot alkohol, narkotika, doping och tobak, ANDT

för Eskilstunas kommunala
gymnasieskola



Mål

- Att Eskilstuna kommunala gymnasieskolor ska vara fria från alkohol, narkotika, dopning och tobak.
- Att förebygga att elever börjar använda alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak.
- Att minska användandet av alkohol och tobak, och avbryta bruk av narkotika och dopningsmedel.
- Att förhindra försäljning av alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak inom skolenheternas områden.

Förebyggande arbete

Skolan har en viktig roll i arbetet med att förhindra att elever börjar använda droger. Skolan behöver också arbeta med de elever som redan använder någon slags drog i syfte att få dem att sluta eller minska på sitt användande. Enbart kunskap minskar inte risken för att unga börjar använda droger då det oftast inte förändrar ett beteende. Men om unga människor känner till riskerna för skador har de större möjlighet att fatta egna välgrundade beslut kring sin livsstil. Och om de vet hur man kritiskt granskar de myter som sprids kring droger och förstår de lagar och regler som svensk drogpolitik bygger på, kan de bättre försvara sina ställningstaganden.

Vårt förebyggande arbete ska därför innehålla:

- Utbildningsinsatser och information om ANDT för elever, personal och föräldrar.
- Förankring av handlingsplanen för ANDT hos elever, personal och föräldrar
- Generella förebyggande och hälsofrämjande insatser som stärker elevernas studiemotivation, skapar goda sociala relationer och ger en trygg skolmiljö, vilket minskar risken för missbruk och utanförskap.
- Elevhälsans hälsosamtal är ett viktigt instrument för att kunna påverka varje enskild elev.

Upptäcka

Att upptäcka drogmisbruk så tidigt som möjligt ger goda förutsättningar att hindra en utveckling som kan leda till ett beroende. Det är ett ansvar som all personal på skolan har. Ökad frånvaro är den enskilt viktigaste signalen att ha uppsikt på, men det är helhetsbilden av elevens situation som är vägledande, inte enbart enstaka tecken. Det gäller därför att vara observant på många kännetecken.

Kännetecken som kan bero på ett pågående drogmisbruk:

- Ökad frånvaro och sena ankomster
- Försämrade skolprestationer
- Trötthet, apati, håglöshet
- Rastlöshet
- Koncentrationssvårigheter
- Humörsvängningar
- Depression
- Byte av kamratkrets
- Misskött klädsel och hygien
- Starkt behov av sötsaker och söta drycker
- Förändrat beteende, personlighetsförändringar
- Drogliberala värderingar

Mer information

Information, råd & stöd kring drogförebyggande insatser finns att läsa mer om på hemsidan www.eskilstuna.se/tryggaeskilstuna

Liv & Hälsa ung

Liv & Hälsa ung är en enkätundersökning som genomförts av landstinget i samarbete med alla kommuner i Södermanland. Den omfattar alla elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan samt årskurs 2 i gymnasiet och innehåller frågor kring elevernas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

I bilaga 1 redovisas resultat från 2011.

Alkohol

Alkohollagen

Enligt alkohollagen är det olagligt att sälja eller skaffa alkohol till unga under 20 år eller servera alkohol till unga under 18 år i utskänkningslokal.

Kontaktuppgifter

Fenix, tel. 710 2579, 710 2585

Beroendecentrum, tel. 10 55 53

Åtgärder vid misstanke om alkoholmissbruk

- Vid misstanke kontaktas ansvarig skolledare
- Om eleven är omyndig informeras vårdnadshavare om misstanken och att en anmälan till socialtjänsten kommer att göras.
- Anmälan till socialtjänsten görs för omyndig elev.
- Skolledare kallar elev och vårdnadshavare till samtal.
- Vid misstanke om hög alkoholkonsumtion tas kontakt med Fenix eller Beroendecentrum i syfte att hjälpa eleven.
- Dokumentera alla åtgärder som vidtas.

Åtgärder när en elev bedöms vara alkoholpåverkad i skolan

- Informera skolledare
- Om eleven är omyndig kontaktas föräldrar.
- Skolhälsovården kontaktas för bedömning av behov av medicinska insatser.
- Omyndig elev hämtas av vårdnadshavare. Myndig elev avvisas från skolan. Skolan ansvarar för att eleven kommer hem på ett säkert sätt.
- Anmälan till socialtjänsten görs för omyndig elev.
- Skolledare ansvarar för fortsatta åtgärder.
- Rektor har rätt att omedelbart stänga av elev om det behövs för att garantera trygghet och arbetsro.
- Dokumentera alla åtgärder som vidtas.

Narkotika

Drogtester

Vid misstanke om narkotikamissbruk kan skolan begära att eleven lämnar ett drogtest. För att genomföra ett drogtest krävs ett fullt och reellt samtycke från eleven och om eleven är omyndig även från vårdnadshavare. En elev har alltid rätt att avstå från att delta i ett test.

När det gäller slumpvisa drogtestar säger Skolinspektionen nej till det eftersom man anser att det i princip är omöjligt att säkerställa att testerna sker med fullt och reellt samtycke från elev och vårdnadshavare.

Narkotikalagstiftningen

Enligt narkotikalagstiftningen är det brottsligt att inneha, använda, framställa och överlåta narkotika. Dessutom är det förbjudet att anskaffa, bearbeta, transportera och förvara narkotika för annans räkning samt att bjuda ut narkotika till försäljning.

Kontaktuppgifter

Socialtjänsten, mottagningsenheten
tel. 710 2977

Fenix, tel. 710 2579, 710 2585

Fakta kring alkohol och narkotika, Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning www.can.se

Polisen, tel. 11414

Åtgärder vid misstanke om narkotikamissbruk

- Vid misstanke kontaktas ansvarig skolledare.
- Om eleven är omyndig informeras vårdnadshavare om misstanken och att anmälan till socialtjänsten kommer att göras.
- Anmälan görs till socialtjänsten oavsett elevens ålder.
- Skolledare kallar elev och för omyndig elev även vårdnadshavare till samtal.
- Om eleven medger missbruk så görs snarast ett drogtest och en åtgärdsplan upprättas. Detta innebär normalt att eleven

får undervisning utanför sin klass till dess att två negativa drogtestsvar i följd har lämnats.

- Om eleven inte medger missbruk uppmanas eleven att göra ett drogtest. Om detta är negativt avbryts utredningen. Om drogtestsvaret är positivt upprättas en åtgärdsplan som normalt innebär att eleven får undervisning utanför sin klass till dess att två negativa drogtestar i följd har lämnats.
- Om eleven vägrar lämna drogtest måste vi acceptera det. Se avsnittet ”Drogtester” på föregående sida.
- Skolan följer då istället de rutiner och åtgärder som finns för anmälan till socialtjänsten. Vid stark misstanke bör skolan organisera arbetet för eleven så att riskerna för olyckor på grund av eventuell narkotikapåverkan minimeras.
- Vid stark misstanke om narkotikamissbruk och vid positiva drogtestsvar kan polisen kontaktas för rådgivning.
- Rektor har rätt att omedelbart stänga av en elev om det behövs för att garantera trygghet och arbetsro. Beslut om avstängning tas därefter av nämnden. Denna möjlighet bör endast användas om alla andra alternativ är uttömda.
- Dokumentera alla åtgärder som vidtas.

Åtgärder när en elev bedöms vara narkotikapåverkad i skolan

- Informera skolledare
- Om eleven är omyndig kontaktas vårdnadshavare.
- Användandet av narkotika är ett brott och ska enligt lagen anmälas till polisen.
- Polisen kan kontaktas för rådgivning.

- Skolhälsovården kontaktas som sedan bedömer behovet av medicinska insatser.
- Om eleven medger missbruk så görs snarast ett drogtest och en åtgärdsplan upprättas. Denna innebär normalt att eleven får undervisning utanför sin klass till dess att två negativa drogtestsvar i följd lämnats.
- Om eleven inte medger missbruk uppmanas eleven att göra ett drogtest. Om detta är negativt avbryts utredningen. Om drogtestsvaret är positivt upprättas en åtgärdsplan som normalt innebär att eleven får undervisning utanför sin klass till dess att två negativa drogtestar i följd har lämnats.
- Om eleven vägrar lämna drogtest måste vi acceptera det. Se avsnittet ”Drogtester” på föregående sida.
- Skolan följer då istället de rutiner och åtgärder som finns för anmälan till socialtjänsten. Vid stark misstanke bör skolan organisera arbetet för eleven så att riskerna för olyckor på grund av eventuell narkotikapåverkan minimeras.
- Omyndig elev hämtas av vårdnadshavare. Myndig elev avvisas från skolan. Skolan ansvarar för att eleven kommer hem på ett säkert sätt.
- Anmälan ska göras till socialtjänsten oavsett elevens ålder.
- Skolledare ansvarar för fortsatta åtgärder.
- Rektor har rätt att omedelbart stänga av elev om det behövs för att garantera trygghet och arbetsro. Beslut om avstängning tas sedan av nämnden. Denna möjlighet bör endast användas om alla andra alternativ är uttömda.
- Dokumentera alla åtgärder som vidtas.

Dopning

Utbredning och kännetecken

Regeringen tillsatte 2009 en utredare på Folkhälsoinstitutet som fann att dopningsmissbruket är vida spritt i Sverige och att alla behöver hjälpas åt för att motverka att ungdomar dras in i missbruk.

Missbruket yttrar sig genom aggressivitet, hot om våld, och våld, men också på många andra mindre dramatiska sätt exempelvis genom en snabbt ökad muskelmassa samt fysiska biverkningar som hudbristningar och akne.

Lagstiftning

Lag (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel (Dopningslagen).

Kontaktuppgifter

Beroendecentrum, tel. 10 55 53
Dopingjouren, tel. 020-546 987
www.dopingjouren.se

Åtgärder vid misstanke om dopingmissbruk

- Informera skolledare och elevhälsa vid misstanke om att en elev använder dopningsmedel.
- Vid stark misstanke eller konstaterat missbruk bör rektor organisera arbetet för eleven så att trygghet och säkerhet på skolan kan garanteras.

Tobak

Tobakslagen

Enligt tobakslagen är det förbjudet att röka i lokaler där det bedrivs barn- och ungdomsverksamhet. Det inkluderar förbud att röka på skolgårdar. Vidare är det förbjudet att sälja tobak till unga under 18 år.

Kontaktuppgifter

Skolsköterskan kan ge råd om rökavvänjning.

Vattenpipa

Hittills genomförda studier om rök från vattenpipa visar att den innehåller samma typ av skadliga ämnen och partiklar som cigarett-rök, och kan därmed ge samma hälsorisker. Jämfört med cigarettrökning bildas också en större mängd rök. En timmes vattenpipsrökning motsvarar ca 100 cigaretter.

Åtgärder

- Skyltar ska finnas som informerar om tobaksförbud och rökfri skolgård
- Policy ska finnas för hur personal ska agera när en elev eller en personal röker på skolgården
- Återkommande information om rökfri skolgård ges till elever, personal och föräldrar
- Tobaksavvänjning bör erbjudas både elever och personal

Kontaktuppgifter

Folkhälsoinstitutet www.fhi.se

Övrig lagstiftning:

Socialtjänstlagen (2001:453)

Skollagen (2010:800)

Liv och hälsa ung 2011

Alkohol

Undersökningen visar att andelen elever i årskurs 2 på gymnasiet som uppger att de druckit alkohol senaste året är 82 % för flickor och 83 % för pojkar. Av dem så har 38 % av flickorna och 40 % av pojkarna varit berusade en gång i månaden eller oftare. När det gäller var de får tag på alkohol så får 26 % av flickorna och 22 % av pojkarna alkohol från föräldrarna, som köper ut eller bjuder. Resterande får tag på alkohol via äldre syskon, kompisar eller andra vuxna som langar. Både antalet elever som druckit alkohol senaste året samt berusningsdrickandet har minskat från föregående undersökningar och det är även färre föräldrar som köper ut eller bjuder sina barn på alkohol.

Narkotika

Enligt undersökningen så har 11 % av flickorna och 17 % av pojkarna i årskurs 2 på gymnasiet någon gång använt narkotika och då var det i huvudsak hasch/marijuana. Det är en liten ökning från föregående undersökningar men minimal. Det är ca 40 % av flickorna och

49 % av pojkarna som känner någon person som kan skaffa narkotika.

Tobak

Av elever i årskurs 2 på gymnasiet så uppger 16 % av flickorna och 13 % av pojkarna att de röker dagligen. Det är 12 % av flickorna och 13 % av pojkarna som röker ibland. När det gäller snus så använder 1 % av flickorna det och 14 % av pojkarna. En ökning har skett när det gäller rökning både bland flickor och bland pojkar men den största ökningen har skett bland pojkar där det var 8 % 2008.

Det är första gången frågor om vattenpipa ingår i undersökningen. Det är 59 % av flickorna och 62 % av pojkarna som rökt vattenpipa senaste året och av dem så har 10 % av flickorna och 14 % av pojkarna rökt en gång i månaden eller mer.

Läs mer

www.landstingetsormland.se/Utveckling-forskning/Statistikfolkhalsoadata/Liv--Halsung-2011/

